

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning

Digital Portfolio

- att dokumentera och skapa sammanhang i förskola och skola

Helen Ek
Gisela Johansson

LAU350

Handledare: Sylvi Vigmo

Rapportnummer: HT06-2611-020

Abstrakt

Arbetets titel:	Digital Portfolio – att dokumentera och skapa sammanhang i förskola och skola
Arbetets art:	Examensarbete i det allmänna utbildningsområdet för lärarprogrammet om 10 poäng.
Sidantal:	41
Författare:	Gisela Johansson, Helen Ek
Handledare:	Sylvi Vigmo
Examinator:	Lars- Erik Jonsson
Tidpunkt:	Ht 06

Bakgrund:	Denna studie behandlar digital portfolio i förskolan och skola. Detta ämne valde vi därför att vi har sett olika dokumentationsformer i de pedagogiska verksamheterna. Då begreppet digital portfolion består av många tolkningsmöjligheter i arbetslagen drogs våra tankar sig till definitioner av vad portfolio är och när det får heta portfolio. I anknytning till detta har vi iakttagit de pedagogiska verksamheternas strävan efter att arbeta med datorn som hjälpmedel.
Syfte:	Syftet med denna studie är att undersöka hur en digital portfolio kan se ut, vad som kan finnas med och om man arbetar med den på flera olika sätt.
Metod:	Uppsatsen är grundad i en genomgång av relevant litteratur som bygger på tidigare forskning och erfarenheter. Metoden har bestått i att få en bild av hur den digitala portfolion används i de pedagogiska verksamheterna. Tillvägagångssättet har vidare bestått av gjorda intervjuer med verksamma pedagoger, samt observationer på Internet.
Slutsatser:	Studien pekar på att arbetet med den digitala portfolion kan se olika ut, beroende på vilken verksamhet, disposition av tid, och det engagemang som finns. Vi har också kommit fram till att denna form av dokumentation fortfarande är ny och inte hunnit etablera sig som en alternativ dokumentationsform.
Nyckelord:	Digital portfolio, dokumentation, läroplan, förskola, skola

Förord

Vi vill tacka oss själva för ett gott samarbete, givande kaffepauser samt utvecklande och intressanta diskussioner. Under de tio veckor som nu har passerat har vi slagit våra kloka huvuden ihop och fått en allt större inblick i och förståelse för hur den digitala portfolion ser ut och skiljer sig från skola till skola. Vi har också fått insikt i det välplanerade arbetet som ligger bakom.

Vi vill passa på att tacka de pedagoger som gett oss lite av sin tid för att besvara våra frågor som sedan delvis resulterat i utformandet av denna studie. Samtidigt vill vi rikta ett varmt tack till vår handledare Sylvi Vigmo som stöttat oss under perioder av tvekan.

Trevlig läsning!

Gisela Johansson & Helen Ek

Innehållsförteckning

Abstract

Förord

1. Inledning.....	6
1.1 Bakgrund	7
1.2 Portföljmetodikens historia	7
1.3 Vad är en portfolio?.....	8
1.4 Skillnader mellan förskola och skola	8
1.5 Syfte	9
2. Litteraturgenomgång	10
2.1 Anknytning till läroplaner	10
2.2 Litteraturöversikt.....	10
2.3 Varför ska man ha portfolio?	11
2.4 Portfolio - för vem?	12
2.4.1 För barnet i förskolan	12
2.4.2 För pedagogen	12
2.4.3 För föräldrarna.....	12
2.5 Portfolio i skolan	13
2.6 För eleven i skolan	14
2.7 Digital portfolio.....	15
2.7.1 PIM.....	15
2.7.2 Multimediasbyrå	16
2.7.3 Tidskriften Förskolan	16
2.7.4 Portfolionytt	17
2.7.5 Internationellt perspektiv på digital portfolio.....	18
2.7.6 Olika hjälpmedel för pedagoger.....	20
2.7.7 Arbetet med den digitala portfolion	22
3 Metod	23
3.1 Urval.....	23
3.2 Val av undersökningsgrupp.....	23
3.3 Bortfall	23
3.4 Intervjuer	24
3.5 Etik	24
3.6 Textanalys	25
3.7 Studiens tillförlitlighet.....	25
4. Resultat.....	26
4.1 Intervju med Christina Tollbom.....	26
4.2 Intervju med Marie Sandin Olsson.....	27
4.3 Portfolio på Ekenässkolan.....	28
4.3.1 Fördelar	31
4.3.2 Nackdelar	31
4.3.3 Individuella mål och kunskapsmål	31
4.3.4 Utvecklingssamtal	33

4.4 Olika arbetssätt men samma syfte	33
4.5 Digital portfolio - ett nytt fenomen?	33
4.6 Skillnad mellan digital och traditionell portfolioärm?	33
4.7 Både pedagoger och barn ser sin egen utveckling	34
5. Slutdiskussion.....	35
5.1 Metoddiskussion.....	35
5.2 Inspiration och tillgänglighet	35
5.3 Relevans för läraryrket	36
5.4 Datorn i barnens vardag	36
5.5Handledning	36
5.6 Arbetets utformning	37
5.7 Förståelse för digital portfolio.....	37
5.8 Digital portfolio i framtiden	38
6. Referenser.....	39

Bilaga 1

1. Inledning

Efter en snart fullgjord lärarutbildning där mycket VFU¹ ingått har vi upplevt många förskolor med olika rutiner och varianter på dokumentation. Eftersom dokumentation har varit ett intresse hos oss båda var detta ett naturligt val för oss att titta närmare på. Med dokumentation menar vi i detta fall portfolio. Portfolierna har upplevts genomarbetade och har visat en direkt utveckling hos barnen. Hos andra sågs tunnare dokumentationsmappar som enbart var ”en mapp att samla teckningar i”. Dessa har till synes varit mindre genomtänkta och/eller utan syfte och målformuleringar.

Vi har också sett prov på pedagoger som har använt sig av datorer mer och mer i sitt dagliga arbete med dokumentation. Dock inte så långt att de vågar lägga all dokumentation på den, de använder den enbart till att skriva ut foton ifrån digitalkameran och skriva ut vissa textdokument.

I västvärlden sägs det att vi idag lever i ett IT-samhälle med allt vad det innebär, det är inte mycket som inte idag styrs av datorer eller andra elektroniska redskap. Så har det inte alltid sett ut. Patrik Hernwall är lektor och forskare vid utbildningsprogrammet multimedia pedagogik - teknik vid pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Han behandlar i sin bok *Barn @ Com* (2003) olika teorier om hur mediasamhället har påverkat och förändrat människors utveckling och lärande. Vidare menar han att den utveckling ett barn fått som vuxit upp under den senare delen av 1900-talet i jämförelse med tidigare generationer skiljer sig så mycket att man nästan kan tro att de kommer från två olika världar. Detta synliggörs i dagens skolor där eleverna ofta har mer kompetens om datorn och dess användningsområden. Margaret Mead som också nämns i boken skrev redan 1970 (Hernwall 2003) om mediasamhällets förändring och dess konsekvenser. Hon poängterar även att mediernas intrång i barnens kultur bidrar inte bara till ökad kompetens inom området utan även att barnen får en förståelse för vilka möjligheter tekniken skapar för framtiden.

I samhället idag förekommer nästan all information om våra löner, adressuppgifter, tider hos olika läkare etc. samlade på stora nätverk. Hela våra liv ligger på ute på olika nätverk och kontrolleras och sammanställs och utvärderas. Som privatperson kan du dessutom sköta alla dina kontakter med vänner, familj från en dator, du kan sköta dina inköp av olika saker över Internet. Om man reflekterar en kort stund över all den informationen så skulle man nog kunna komma på hur många saker till som man kan göra med en dator.

I både förskola och skola kan man urskilja olika inslag av tekniker, allt ifrån datorer till digitalkameror som numer har blivit ett självklart hjälpmedel för dokumentation. Först och främst används datorn som ett komplement till digitalkameran men inget mer, på vissa förskolor används inte tekniken till fullo utan där begränsar sig pedagogerna genom att bara skriva ut bilder. Med så mycket teknik borde man kunna åstadkomma mycket mer med rätt handledning och med kunskap. Att arbeta med portfolio i förskolan är numer något vanligt förekommande. Vi vill genom detta arbete lyfta fram teknikens möjligheter med portfolioarbetet. Särskilda förskolor runt om i landet arbetar idag med digital portfolio. Vi ställer oss frågorna

¹ VFU - Verksamhetsförlagd utbildning

- Vad skillnaden är mellan den vanliga pärmen och den digitala portfolion?
- finns där olika syften?
- Vad krävs för att skapa en digital portfolio?
- vilka förutsättningar fordras? Dessa frågor låg till grund då syftet med denna studie formulerades.

1.1 Bakgrund

I förskolan har datorn kommit in och börjat dominera dokumentationen, genom digitalkameror osv. Pedagoger får utbildning för att kunna skriva ut bilder och göra hemsidor på Internet med vad verksamheten innehåller och ser ut. Vissa förskolor har kommit så långt att de gör barnens portfolier digitalt. Det som barnen gör samlas i en mapp på datorn och sammanställs. Såväl bilder, som texter men också tredimensionella objekt tas kort på och läggs in i datorn. Barnen har inte längre en pärm där allt samlas, vilket betyder att de inte heller kan ta ner sin pärm från hyllan och sätta sig ner och titta i den. På andra förskolor har just detta moment varit oerhört viktigt enligt pedagogerna, då man vill att barnen ska få se sin egen utveckling och själva upptäcka hur de lär sig nya saker. Försvinner detta när man gör allt digitalt? Eller kan man visa barnen detta på andra sätt?

Då dessa frågor har funnits under en längre tid hos oss bestämde vi oss så för att ta reda på lite mer om hur dessa digitala hjälpmedel fungerar i förskolan. Vad är en digital portfolio och hur kan den se ut? För att förstå vårt kommande syfte med studien följer nedan en kort sammanfattning av vad en portfolio är och var den ursprungligen kommer ifrån.

I studien kommer att portfolio nämnas under olika namn såsom mapp, traditionell eller fysisk portfolio. Namnen manuell och pärm förekommer också beroende på vart informationen är hämtad. Alla dessa namn benämner en och samma sak, nämligen den traditionella portfolion

1.2 Portföljmetodikens historia

En portfolio är ett sätt att dokumentera barns utveckling och lärande i förskolan. Här samlas alla barnets alster och visar på ett positivt sätt dess framsteg.

Begreppet portfolio är ett internationellt begrepp för portfölj. Detta härstammar från det latinska orden *portare*, bära och *folium*, blad eller papper. En översättning till svenska skulle kunna vara något man bär med sig.)

Sättet på vilka förskolor och skolor dokumenterar sina barns och elevers utveckling på är ingen nyfunnen tanke. Det är en gammal och väl beprövad idé där konstnärer och hantverkare bär med sig sina bästa produkter för att visa upp då de velat sälja dem.

Redan under barnomsorgschef och professor Loris Malaguzzi (1922-1994) ledning på Regio Emilia i norra Italien tog man fasta på vikten av att dokumentera barnens arbete och utveckling. Syftet med denna form av dokumentation är att den skall bidra till ökad kunskap och barns utveckling och lärandeprocesser. Andra länder som har varit igång med portfoliomethodiken under en längre tid är England, USA och Nya Zeeland. I Sverige påbörjades arbetet, och begreppet portfolio etablerades i och med en av de nya skolreformerna under 1900-talet skriver Bern, Fröjd och Torén,(2001: 18)

1.3 Vad är en portfolio?

Den traditionella formen av portfolio samt den digitala portfolion genomsyras båda av läroplanen. Lpfö98 lyfter exempelvis barnet som kompetent och aktivt. Förhållningssättet till arbetet med barnen framgår tydligt i läroplanen där följande finns att läsa *"Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att lyssna, berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar"* Lpfö98 (s.6). Bern, Fröjd och Torén, (2001:22) betonar att portfoliomethodiken bygger på ett förhållningssätt, människosyn och kunskapssyn.

Vidare menar dem med portfolion som ett pedagogiskt redskap för dokumentation i förskola och skola är det lättare att tydliggöra inlärningsituationerna. Tanken med portfolion är just att placera barnet och dess positiva egenskaper i centrum. Tidigare har diskussionerna kretsat kring familjens uppfostran av barnet och dess hemförhållanden i större utsträckning. Nu kan portfolion ses som en utgångspunkt för ett utvecklingssamtal där man samtalar om barnets utveckling. Genom att använda sig av detta förnyade arbetssätt ställs också pedagogerna inför nya tankar.

Både pedagoger i förskolan och lärare i skolan har sedan länge samlat på sig elever/barns teckningar och arbeten mm. Att ha en portfolio innebär att samla allt i en speciell mapp eller i en pärm. Ellmin (2001) skriver att insamlandet av alster eller konstverk sedan länge har gjorts av konstnärer, modeller mm. Syftet sågs vara en slags marknadsföring av sig själv i olika sammanhang. Man valde ut det de tyckte var deras bästa bilder eller verk som speglade deras talang, detta samlades i en pärm och fick därtill namnet portfolio.

I förskolan har samlande av det barnen gjort fått nya definitioner och blivit mer utbrett, men det kallas fortfarande för portfolio. Vidare säger Ellmin (2001) att portfolion är en form av pedagogiskt ledd dokumentation där pedagogen gemensamt med barnet tydliggör vad och hur barnet lär, samt hur det reflekterar över det egna lärandet och vilka stöd som behövs.

1.4 Skillnader mellan förskola och skola

Den digitala portfolion har som mål och syfte att följa barnet, som en röd tråd genom förskolan för att synliggöra dess utveckling och lärande. I denna studie har vi bara behandlat skolår F-6. Barnets positiva egenskaper lyfts och genom samtal med sin pedagog görs barnet medvetet om och kan reflektera över sitt eget lärande. I förskolan har barnen antingen en pärm med kort på sig själv och kompisar i, tagen med digitalkamera och som sedan skrivs ut med hjälp av en fotoskrivare. Här i finns också teckningar och andra arbeten eller utflykter som barnen gjort. En annan variant är att lägga korten i en mapp som varje barn har för att sedan spara på en CD-rom som föräldrarna sedan får med sig hem då terminen avslutats. Många av bilderna som tagits med hjälp av digitalkameran sätts också upp på avdelningarna. Detta både för att barnen ska få se dem och kunna se tillbaka på vad som hänt under dagen men också sedan kunna återberätta för sina föräldrar.

Då barnen börjar skolan följer vissa delar av portfolion med barnen, syftet är att barnen skall kunna gå tillbaka och se hur de långsiktigt har utvecklats och vad de blivit bättre på. Till skillnad från förskolan börjar portfolion mer att handla om i vilka ämnen eleven utvecklas till det bättre och i vilken mån hjälp och stöd fordras. Vi har kunnat ta del av en sådan mapp på

Ekenässkolans hemsida, där nu elevens prestationer, ansvar samt reflektion över lärandet tar allt mer plats, endast en mapp finns med titeln ”om mig själv”. Fokus flyttas från de praktiska göromålen till de mer teoretiska. Av skäl som tidigare nämnts i texten har vi inte kunnat gå ut till skolorna för att titta närmare på hur varje ämnesmapp ser ut mer innehållsmässigt.

1.5 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur en digital portfolio kan se ut, vad som kan finnas med och om man arbetar med den på flera olika sätt.

2. Litteraturgenomgång

2.1 Anknytning till läroplaner

Efter att ha tillägnat oss läroplanerna i förskola/skola ser vi hur arbetet med portfolion kan gå hand i hand med verksamheternas strävandemål. Både Lpfö98 och Lpo94 lägger stor vikt vid de mål som säger att barnen skall utveckla ett eget sätt att lära, och också utveckla tillit till sin egen förmåga. *"Genom pedagogisk dokumentation kan verksamheten i förskolan synliggöras och bli ett viktigt underlag i diskussionen kring bedömningen av verksamhetens kvalitet och utvecklingsbehov."* Lpfö 98 (www.Skolverket.se)

Krok och Lindewald (2003) menar de att portfolion är ett utmärkt verktyg för uppnå ovanstående mål. Förutom att synliggöra barnens utveckling kan man med hjälp av portfolion också se hela verksamhetens utveckling. De menar att förskolans pedagogiska verksamhet utvecklas och blir bättre vilket i längden ger en tryggare och mer lärande miljö för barnen.

Som nämnts tidigare är portfoliomethodiken en blandning av olika teorier om lärande. Hur barn erövrar kunskap diskuteras både i läroplanen för förskolan och i portföljmethodiken. I läroplanen lyder texten. *"Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iakttä, samtala och reflektera Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande."*Lpfö98 s.4

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet dvs. Lpo 94 lägger också stor vikt vid att barnen ska få möjlighet att reflektera över sin lärande situation. *"Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter kan eleven utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar."* Lpo 94 s.3

Lpo 94 har också flera mål som bestyrker barnens roll och inflytande i sin egen undervisning. I både förskolan och skolan är barnens inflytande något som ska finnas med. I skolan blir det mer påtagligt eftersom det bedrivs en regelrätt undervisning och inte enbart en pedagogisk verksamhet.

Att arbeta med pedagogisk dokumentation kan innebära att jobba med portfolio som är en dokumentationsform. Arbetet med portfolion kan se ut på många sätt, det finns inga givna mallar bara tydliga syften och mål.

2.2 Litteraturoversikt

I sökandet efter befintlig litteratur och tidigare forskning inom ämnet digital portfolio fann vi mycket forskning. Den litteratur som finns inriktar sig till största del på den traditionella portfolion, dock är litteraturen om den digitala portfolion på uppsving. Däremot anses syftet med portfolion vara desamma i båda formerna. Sedan 1998 då den nya läroplanen för förskolan (Lpfö 98) trädde i kraft finns tydliga mål att jobba efter, pedagogernas uppgift blir att försöka konkretisera dessa. Däremot står det inte hur man ska göra detta vilket enligt Krok och Lindewald (2005) har lett till ett utvecklingsarbete i de svenska förskolorna som innebär

att målen skall bli konkretiserade. Bern, Frööjd och Torén (2001) poängterar att av just denna anledning är det viktigt att både förskolan och skolan har en gemensam syn på kunskap och lärande hos barn.

I Krok och Lindewalds (2003) bok framställs syftet med portfolion i att skapandet av ett sammanhang för barnet och detta görs då man synliggör barnets lärande och utveckling för dem själva. Portfolion skall handla om och innehålla saker som det enskilda barnet tycker, tänker och kan. Detta visas genom att man beskriver barnets vardag på förskolan. Även här får de medhåll från Bern, Frööjd och Torén (2001) då de också menar att allt detta stärker barnens självförtroende. Vidare menar de att barnen utvecklar sina kompetenser då de får positiv respons från vuxna och med portfolion som redskap visar vi att vuxna värdesätter deras produkter, vilket stärker självförtroendet hos barnen.

De specifika målen och syftena med portfolion ändras inte när den traditionella portfolion blir digital, däremot finns chans till fler möjligheter i arbetet. Nu kan portfolierna få ett större och bredare innehåll. Med hjälp av IT kan man dokumentera ett barns utveckling på ett helt nytt sätt. Genom användandet av ljud och rörlig bild kan både barnets språkliga utveckling spelas in samtidigt som dess motoriska utveckling filmas. Ett redskap som digitalkameran används numera så gott som på varje förskola för att spara och skriva ut bilder från datorn. Ann- Catrin Johansson (2000) presenterar dessa digitala redskap samtidigt som hon också tar upp frågor som dyker upp i relation till den nya tekniken. Om två olika personer skulle videofilma samma barn så skulle antagligen filmen kunna tolkas från två håll. Detta kan skilja sig helt och då kan produkten bli vad den som ser vill att den ska bli. Dessutom menar hon att om det sker med videofilmning så kan inte barnet riktigt vad med och bestämma om vad som ska dokumenteras så som är meningen med portfolion.

Även Bern, Frööjd och Torén (2001) beskriver den digitala portfolion som ett nytt arbetssätt att dokumentera barns utveckling och lärande. Den digitala portfolion är i många fall överlägset bättre än den traditionella pärmen med tanke på alla nya digitala hjälpmedel. Men de ställer sig kritiskt till att själva pärmen för barnet försvinner, den har en speciell doft och det betyder mycket för varje barn att kunna ta sin pärm och gå och sätta sig och titta i den.

2.3 Varför ska man ha portfolio?

Portfolion är ett sätt att dokumentera barnens utveckling i förskolan, och med hjälp av denna kan man göra det synligt för barnen. Göran Krok & Maria Lindevald (2003) poängterar att det är viktigt att innehållet i portfolion ska vara enkelt så att de olika lärandeprocesserna lättare skall synliggöras. Vidare menar de att de olika processerna inte får värderas eller att någon process eller kunskap blir bättre än någon annan. På förskolan sker allt lärande i ett sammanhang för barnet eftersom förskolans vardag med rutiner är en helhet. Alla barn lär och utvecklas under olika delar av dagen. Krok & Lindewald (2003) fortsätter i sin bok påståendet att med hjälp av portfolion kan man få med varje enskilt barns utveckling oavsett situation de befinner sig i just då. Ett exempel kan vara att de yngre barnen på förskolan lär sig att äta med kniv och gaffel medan de lite äldre lär sig att knäppa sin jacka. Detta sker vid olika tidpunkter men går lika bra att dokumentera.

2.4 Portfolio - för vem?

2.4.1 För barnet i förskolan

Portfoliomethodiken sätter barnet i centrum, denna dokumentationsform speglar barnets utveckling. Detta är något som alla författare enas om. I förskolan väljer barnet tillsammans med sin pedagog ut vad som skall finnas med. Genom samtal görs barnen också medvetna om och reflektera över sitt eget lärande. Då barnen sedan börjar skolan är det nödvändigt att kunna ta ansvar för sitt lärande därför är det viktigt att pedagogerna i förskolan medvetandegör barnen i hur och vad de lärt sig (Bern, Fröjd & Torén, 2001). Då barnet lämnar förskolan skall det kunna tänka ”jag kan lära mig om och när jag vill, och såhär gör jag när jag lär mig” Krok & Lindewald, (2003:9).

2.4.2 För pedagogen

Tanken med portfolion är att de ska utgöra ett syfte för barnet som vi har beskrivit ovan men den ska också utgöra ett syfte för pedagogerna. Att konkretisera förskolans arbetssätt och synliggöra barnens lärande kan ibland vara svårt även för pedagogerna, och då kan portfolion vara ett hjälpmedel för att pedagoger att synliggöra detta för dem själva. Den kan också vara ett hjälpmedel för pedagogerna att se sin egen förmåga och se vad förskolan erbjuder i sin vardag Krok & Lindewald, (2003:9).

Bern, Fröjd & Torén (2001) anser att portfolion synliggör för pedagogerna om barnens utveckling och därmed ett stöd för utformning av nya mål. Vidare menar författarna att pedagogerna under arbetet lär sig se sina egna styrkor för att sedan utvärdera dessa.

2.4.3 För föräldrarna

En följd av portfolioarbetet har blivit att föräldrar har fått större inblick i barnens utveckling och lärande. Förr har det varit svårt för föräldrar att förstå förskolans och skolans mål och arbetssätt men med hjälp av portfolion blir arbetet blivit mer greppbart och lättförståeligt menar Roger och Birgitta Ellmin (2003). Som också skriver om vad föräldrarna får ut av barnens portfolio. När väl syftet med portfolion är klargjort så kan föräldrarna på ett nytt sätt hjälpa och stötta sina barn i sin utveckling. Att se sitt barns utveckling har inte alltid varit så lätt eftersom den sker i skolan och eleverna inte alltid tar med sitt arbete hem. På föräldramöten kan man ta hjälp av inspelat material som eleverna skapat och då se och diskutera frågor som är av allmänt intresse

Pramling-Samuelsson (1999) återger Lenz Taguchis ord från 1970 om pedagogisk dokumentation om hur viktigt det är för att få flera röster hörda, såsom barnens, pedagogernas och föräldrarnas. Med hjälp av videokameror, vanliga kameror, observationer och ljudinspelningar blev det lättare att ta fram och peka på barnens utveckling. Det gav också pedagogerna en chans att visa makthavarna hur verksamheten såg ut och vad den behövde för att utvecklas. Vidare skriver Pramling-Samuelsson (1999) om hur pedagogerna kan föra dagbok över sitt arbete, både för att synliggöra barnens utveckling men också för att se sin egen utveckling i sitt yrke. För att anknyta till portfolio så kan pedagogerna även använda sin dagbok för att analysera sitt arbete tillsammans med barnen.

2.5 Portfolio i skolan

Skolverkets bok *Det öppna lärorummet* (2003) används som ett underlag för portfolioarbete i skolan. En portfolio i skolan är en mapp med ett urval av texter i olika ämnen som samlats under en termin eller läsår. Dessa texter används som underlag för värdering och som ett redskap vid elevledda utvecklingssamtal. Med hjälp av den digitala portfolion kan eleven själv välja vad ur hans/hennes portfolio det vill visa och på vilket sätt samt med vilka medier.

”Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter”. (Lpo94 s.5)

Olga Dysthe (2003) beskriver i sin bok portfolioutvärderingen i skolan som lärarens verktyg för att kunna avgöra vart en elev befinner sig i sin utveckling just i det ögonblicket. Att utvärdera sitt arbete som lärare handlar om att kunna sammanföra många olika roller i en. Förutom att upptäcka fel som eleverna har gjort så handlar det om för läraren att samtidigt skapa förutsättningar för vidare utveckling genom utvärdering och tillrättavisande. Hon skriver också att texter i alla ämnen fortfarande kommer att ha en stor betydelse för portfolion även om den digitala portfolion kommer mer och mer. Hon menar inte att läraren ska ha texterna för att rätta stavfel utan att se hur eleverna tänker. Med hjälp av texter ska läraren kunna se elevens tankemässiga process från början till slut, vilket gör det lättare för läraren att se vad eleven behöver för hjälp och stöttning just i det ögonblicket.

Roger och Brigitta Ellmin utgör tillsammans en viktig del i den svenska portfoliomethodiken. Roger har sen tidigare ett förflutet inom psykologi då han jobbat som psykolog på förskolor och skolor. Birgitta är i arbetet med portfoliomethodiken processkonsult och har en systemteoretisk förankring. Hon intresserar sig mycket för förhållningssätt, reflektivt tänkande och lärande.

Roger och Birgitta Ellmin har lång erfarenhet av arbetet med portföljmethodiken. De menar att arbetet i skolan med denna form är ett av de bästa sätten för att kunna stödja barnen och eleverna. Alla har de olika förutsättningar och är unika i sin person, de lär olika och har där med olika erfarenheter och behov. Vidare menar Ellmin (2003) att det individuella möte mellan lärare och elev som portfolioarbetet medför har flera fördelar. En av dessa ses vara den fortlöpande dokumentationen av elevens utveckling som hela tiden görs. Det är inte enbart eleven utan också läraren som ser portföljen som en tillgång. Läraren får nu en mer lättillgänglig och överskådlig bild över eleven. Utifrån detta kan elev och lärare skapa en individualiserad planering som delvis bygger på individens starka sidor men också på de områden som eleven kan behöva ytterligare stöd. I slutet på en vecka kan sen eleven själv reflektera över det egna lärandet och ansvaret för detta, i anknytning till detta synliggörs det för eleven vilka starka sidor som han/hon har och vad i ytterligare stöd kan behövas. Portfolioarbetet är alltså starkt individualiserad vilket gör att det är individens förutsättningar som styr hur portfolion är uppbyggd. Roger och Birgitta Ellmin (2005: 8) presenterar en lista på hur man i verksamheterna lägger fokus på olika områden beroende på individernas ålder:

Den tidiga skolåldern (förskola)

- *Utveckla sin skapande förmåga och lust att lära*
- *Bygga upp en emotionell kompetens, självförtroende och trygghet*

- Bygga upp en positiv självbild- jag är någon, jag kan etc.
- Bygga upp en social kompetens och medmänsklighet – ”bry sig om”
- Bygga upp kommunikations – och samarbetsförmåga
- Grundlägga goda arbetsvanor
- Grundlägga kunskaper i basämnena.

Mellanskolåren (grundskolan)

- Befästa och fördjupa grundläggande kunskaper och färdigheter i basämnena
- Lära olika sätt att lära – grundläggande lärstrategier och lärtekniker för målinriktat, reflektivt tänkande och lärande
- Bygga upp gruppmognad, samarbetsinriktat lärande, social kompetens
- Bygga upp kommunikationsförmågan – kunna representera sig själv och nå andra.

2.6 För eleven i skolan

Arbetet med portfolion har som av sina delmål att lyfta fokus från det eleven inte kan och istället titta på och utveckla de starkare sidorna. Då portfolion visar de positiva i utvecklingen får eleven en chans till nästa steg som innebär att individuella mål formuleras. Ellmin understryker att det här aldrig råder någon som helst tendens till att påpeka brister hos individen. Ellmin talar om en portfolios innersta kärna Ellmin (2 005:13):

1. Att stärka upplevelsen av att klara något
2. Att bemästra
3. Att vara kompetent
4. Att tilltro sig själv
5. att kunna och orka

Genom att portfolion förändras över tid ges eleven möjlighet att jämföra arbeten från skolgångens start. Detta menar Ellmin sker i ständig tillväxt då kunskap och förståelse hela tiden förnyas och tillämpas.

Portfolion fokuserar enligt Ellmin på tre hörnstenar:

Vad eleven lär sig

Hur de bäst lär sig

Hur de ser på sig själva som lärande individer

Då eleven själv får sätta ord på sitt lärande uppmuntras deras intresse till att inleda en reflektion.

- SAMLA

- VÄLJA UT

- REFLEKTERA

- ANKNYTA

Jag själv

- intressen, motivationer, mål

Jag i relation till andra

- socialt samspel

Skolarbetets mål och innehåll

- uppgifter, resultat, produkt

Skolarbetets form

- arbetssätt, läroprocess

Livet utanför skolan

– fritidsintressen, samhälls- och arbetslivet

(Ellmin 2 005:22)

För att en elev ska kunna ta till sig syftet med en portfolio så måste den förstå till fullo vad en portfolio är och innebär. För lite äldre elever kan man beskriva andra yrkeskategoriers portfolier och visa hur de ser ut, medan med de lite yngre eleverna får man se till deras naturliga intresse av att samla på saker. I en viss ålder så tycker barn om att samla, ordna och kategorisera olika saker såsom klistermärken, transformers med mera. Redan från början måste eleverna få en förståelse vad för arbeten som ska sparas, att det är arbetena som eleven är nöjd över och som enligt dem själva kan spegla hur arbetet genomförts. För att nå dit har elever och lärare ett antal rubriker i samband med insättningen i portfolion. Följande rubriker m.fl. Används för att eleven lättare ska ta till sig sitt egna ansvar över portfolion. Ellmin, (2003:171)

- Jag valde detta arbete därför att...
- Vad jag gillar med det är.....
- Jag ser att jag har blivit bättre på...
- Vad jag skulle vilja förbättra/göra annorlunda nästa gång är...

Syftet med dessa punkter är också att eleven ska se och förstå vad i arbetet det är som är bra, inte hur bra det är. Eleven ska kunna se framåt och få en bild av vad han eller hon kan göra i nästa steg för att göra det ännu bättre. Ellmin, (2 003:171)

2.7 Digital portfolio

Digital portfolio har flera namn ute i världen, många använder sig av namnet E-portfolio medan andra säger portfölj. Benämningarna är många men de syftar alla på en slags dokumentationsform. Söker du på en utav Internets största sökmotorer www.google.se får du upp många träffar. Vi fick upp både svenska och internationella träffar, en utav dessa träffar var Roger Ellmin hemsida. www.ellmin.se

Den digitala portfolion ses enligt Ellmin som en förmån i arbetet med barn och elever då den likt den mer traditionella portfolion än mer lyfter dess starka sidor. För barn i behov av särskilt stöd har också portfolion bemötts bra då den används som ett förtydligande redskap i olika ämnen menar Ellmin vidare. Gemensamt med andra författare vi tidigare har nämnt i vår studie menar Ellmin att de multimedieverkyg som finns idag erbjuder otaliga möjligheter i förskolarbetet såväl som i skolarbetet. Med hjälp av ljudinspelningar och digitalkameror speglas individens alla talanger och starka sidor, eleven får en allsidig helhetsbild av dess lärande och sin utveckling.

Vidare menar Ellmin att det är av stor vikt att det i arbetslaget finns IT-pedagogisk kompetens samt IT-teknisk kompetens för ett bra resultat. Samtidigt som det hos pedagogen bör finnas en positiv inställning till IT anser Ellmin att det också måste finnas ett kritiskt öga i arbetet samt en flexibilitet att ändra sin pedagogik.

2.7.1 PIM

I Sverige finns ett Center för skolutveckling som erbjuder gratis kurser inom IT för landets pedagoger. Detta hette innan Myndigheten för skolutveckling Detta har de fått i uppdrag från Utbildning och kulturdepartementet. I ett pressmeddelande från departementet den 17 november 2005 gick bl.a. följande att läsa:

”Regeringens uppdrag åt Myndigheten för skolutveckling att fortsätta att främja utveckling och användning av informationsteknik i förskola, skola och vuxenutbildning.”

Resultatet av denna uppgift blev bl.a. ett projekt kallat PIM. PIM står för praktisk IT och mediekompetens, och består dels av webb baserad handledningar, studiecirkel och allmän hjälp i vardagen. Materialet finns tillgängligt på Internet <http://www.pim.skolutveckling.se> och kan användas både av enskilda pedagoger eller hela arbetslag. Handledningen visar hur de kan använda sig av olika program i undervisningen och i vardagen. Kurserna är helt kostnadsfria.

Flertalet av pedagogerna i Göteborgsregionen är utbildade Skolutvecklingsenheten. På Multimediabyråns hemsida

<http://www.multimedia.skolverket.se/scripts/view/frame.asp?i=111393> står det beskrivet att han handledde dessa under en tid och hjälpte dem att lära sig de olika digitala hjälpmedlen. I den aktuella digitala portfolioformen vill man, som i den traditionella dokumentationspärmen stärka det positiva hos barnen och detta fångas med rörliga bilder och ljud. Nya dörrar öppnas då man istället kan se och höra på barnens utveckling med hjälp av ljudinspelningar.

Resultatet blir en utformning av barnens mappar som får ett spännande utseende och väcker intresse både hos barn och vuxna. Då allt fler idag har tillgång till dator i hemmet blir detta lättillgängligt samtidigt som barnens mapp fungerar ett alternativ då man skall ha föräldrarsamtal.

Barnets utveckling och framsteg dokumenteras med hjälp av digitalkamera, skanner och mikrofon. Med ljudinspelningar dokumenteras intervjuer där barnen berättar om sin vistelse på förskolan, påhittade sagor och sånger. Pedagogen och barnet skapar portfolion tillsammans i programmet Power Point.

Dessa program utmanar barnen och detta bidrar till att stärka deras självförtroende. I de skapande programmen gör barnen alster som de tillsammans med en pedagog eller andra barn kan dramatisera på många olika sätt.

2.7.2 Multimediabyrån

Center för skolutvecklingen har via regeringen fått i uppdrag att driva och utveckla ett nätverksbaserat nationellt resurscentrum för läromedia. Genom detta centrum drivs idag webbplatserna Multimediabyrån <http://www.multimedia.skolutveckling.se/> och Läromedieguiden <http://62.119.138.156/> som är en tillgänglig databas med vägledning från grundskola upp till gymnasiet. Som vi nämnt tidigare fungerar samhället idag i allt större utsträckning med datorn som resurs. Med hjälp av Multimediabyrån och PIM skall både lärare och elever lära sig använda och skapa med nya medier. För yrkesverksamma pedagoger och lärare idag används Media och IT numera som en resurs.

2.7.3 Tidskriften Förskolan

Tidskriften *Förskolan* som ges ut regelbundet av Lärarförbundet inriktar sig på olika teman i varje nummer. Den finns både som publicerad tidskrift men också på Internet

www.forskolan.se. År 2004 (nr 9) publicerade Lärarförbundet ett nummer som behandlade datorn i förskolan. I det numret fanns flera korta artiklar varav några handlade om Partille kommun. Just Partille kommun hade vid den tidpunkten bestämt att de skulle satsa på IT, och eftersom de hade infört ITIS² så var nästa steg ITIF, IT i förskolan. År 2003 startade projektet i Partille där en förskola vid namn Soldatängen också deltog i. Det första steget tog barnen när de var ute i skogen och ville ta kort på maskar, då användes en digitalkamera. Nästa steg var videokamera och bildspel och på den vägen var det. Personalen fick handledning av en IT-pedagog under fyra tillfällen. Alla i personalen upplevde det som bra med ITIF eftersom de tyckte de arbetade ihop sig mer i hela huset över avdelningsgränserna. De använde det digitala hjälpmedlen till huvudsak att dokumentera vad som hände under dagen och till följd av detta så synliggjordes barnens lärande för dem själva och det var lättare för föräldrar att sätta sig in i förskolans vardag. De digitala hjälpmedlen som införskaffades till förskolan var: fem bärbara datorer, digitalkameror som också användes till videofilmning. Deras målsättning med dokumentationen var att se det enskilda barnets utveckling i den fria leken, vilket de inte ansågs sig kunna uppnå utan det digitala. Förskolan hade också som mål att varje vecka kunna visa föräldrarna ett bildspel av veckans aktiviteter. Detta skulle föräldrarna kunna se då de hämtade sitt barn vid något tillfälle under veckan. Bildspelet fanns enbart på förskolans datorer.

Barnens portfolio består delvis av en pärm som de kan titta i när de vill, men också en digital portfolio som ligger på förskolans datorer eller nät. De valde att behålla pärmen av just den anledningen att barnen ska kunna ta fram sin pärm och titta i den. Det digitala arbetet är tidskrävande och ibland känner personalen att det tar för mycket tid, speciellt vid sortering av bilder osv. För att lösa tidsfrågan har avdelningarna viss planeringstid som detta görs på, både dagtid men också kvällstid. När en avdelning pysslar så tar den andra avdelningen hand om deras barn och vice versa.

En artikel ur samma tidning fast från 2005 nr 3 "Digital teknik synliggör barnet" beskriver en annan förskolas jobb med den digitala portfolion. I programmet som heter *Digital portfolio-mina arbeten*, kan man samla sina bilder, ljud, arbeten mm. Den digitala portfolion ingår i ett 1- 16års perspektiv där samma program ska följa med upp i skolan, dock jobbar man med olika funktioner utifrån olika åldrar. De yngre barnen i förskolan jobbar med programmet för att spara film, ljud eller bilder. Bilderna samlas i fotoalbum som lätt går att skriva ut eller göra som bildspel. Det gör det möjligt både för barn och föräldrar att gå in på datorn och titta på specifika bilder eller teman. Syftet säger författaren till artikeln är att det har blivit mycket lättare att synliggöra barnets utveckling med hjälp av den digitala portfolion. De understryker att det faktiskt utgör en grund för barnet i att lära sig att jobba med datorn tidigt eftersom den kommit att dominera alltmer i dagens samhälle och i skolan.

2.7.4 Portfolionytt

Den nystartade tidskriften *portfolionytt*, som också finns för allmän läsning ute på Internet www.portfolionytt.se delger 2004 (nr.1 s.4) sina läsare tanken bakom portfolion. Pedagogerna på Tärnans förskola i Göteborg menar att läroplanen genomsyras väl i portföljmetodiken där barnens kompetens kan ses och bekräftas. Vidare ser de utvärderingssamtal med andra pedagoger som en viktig del i arbetet. Med hjälp av portfolion kan barnen som kommer till förskolan delge varandra och sina pedagoger deras erfarenheter och kunskaper. Genom

² ITIS= IT i skolan(Ett projekt som flera av landets kommuner deltog i för att införa datorn i undervisningen)

portfolion visar barnen vad de kan och med jämna mellanrum kan de också gå tillbaka och se vilken kunskap de har inhämtat sin kunskap och hur.

Bern, Fröjd och Torén, (2001) poängterar på samma sätt vikten av vår tilltro till barnets förmåga och lust till att lära. Barnets kompetens skapas i interaktion och möten med andra människor. En urskiljning av den sociokulturella teorin genomsyras då barnen lär i mötet med andra. I bemötandet och talet till barnet sker dess inläring och utveckling.

2.7.5 Internationellt perspektiv på digital portfolio

En amerikansk forskare vid namn Helen Barrett som har en egen hemsida <http://electronicportfolios.com/> där hon publicerar många artiklar om sitt arbete. I en av hennes artiklar (Electronic portfolio 2001) definierar hon den digitala portfolion såhär

”Den digitala portfolion är en uppsamlingsplats. Datorn samlar portfolions alla delar i olika medier såsom bild, ljud, video, text m.m. Allt detta ligger på en gemensam databas eller en gemensam länk som klart och tydligt visar sambandet emellan barnets verk, mål och reflektion”.

Hon nämner i samma artikel det livslånga lärandet, hur både pedagogen, barnet och eleven kan utveckla lärandet genom att hela tiden utveckla sina kunskaper inom IT. De börjar använda enkla ordbehandlingsprogram för att sedan börja använda mer avancerade program för bilder mm. Detta tycker hon också är en process med livslångt lärande precis som det övriga portfolioarbetet.

En forskare vid namn Marja Kankaaranta skrev år 2002 en avhandling vid universitetet i Jyväskylä. (www.lakhota.net/digital_portfolios.htm) som behandlade den digitala portfolion som en process. Hon beskrev ett projekt på fyra utvalda förskolor och tre grundskolor under tre år. Hon började med att gå igenom pedagogernas tidigare kunskap om IT, deras syn på det digitala samt deras farhågor och förväntningar på projektet. Syftet med projektet var att starta upp en digital portfolio och få in datorn i förskolans vardag. Projektet startade hösten 1997 och det var inte förrän våren 2000 som de färdiga portfolierna lades ut på Internet och hemsidorna började användas.

Hon mätte frekvensen av förskolornas användande av datorn, i början av projektet. Hon såg då att det var en stor differens mellan dem. På vissa förskolor användes datorn av barnen vid ett par tillfällen i veckan medan man på andra förskolor inte lät barnen att närma sig datorn. Så utgångsläget för de olika förskolorna skilde sig stort. Efter att ha låtit pedagogerna värdera sin egen kunskap inom det digitala såg hon att skillnaderna även där var stora hos personalen, likaså motivationen och viljan att vilja lära sig. Vissa av pedagogerna visste inte alls hur de skulle kunna lära sig det nya samtidigt som andra pedagoger tyckte att det var ett måste för att lära sig ny teknik för att kunna ”hänga” med barnen.

Med detta som utgångsläge satte projektet igång. Det första steget var att träna pedagogerna i sitt datoranvändande, de började med att träna på att skicka e-post och att skriva i ordbehandlingsprogram mm. Kommunikation om sitt lärande sköttes numer via e-post. Uppstod de något problem så fick de skriva e-post till varandra. Efter tre månader uppgav de flesta pedagogerna att de hade höjt sin kompetens och kände sig redo att lära sig ännu mera. Efter som projektet fortlöpte fick personalen värdera sin kompetens vid flera tillfällen och de flesta upplevde projektet och träningen som positiv och utvecklande.

Innan projektet nådde fram till att skapa den digitala portfolion så gick man igenom grunderna i portföljmetodiken, även där fick pedagogerna bekänna färg i sina kunskaper och tankar om just portfolio. Vad hade de för kunskaper innan? Vad de upplevde som positivt respektive negativt med portfolio? Pedagogerna fick även träffas och planera den kommande portfolion, hur den skulle se ut? Vad den skulle innehålla och vad de behövde i materiel väg för att lyckas att skapa den? I och med detta fick varje enskild förskola och skola synliggöra sina mål med verksamheten och planera hur de skulle presentera dem på bästa sätt. Eftersom pedagogerna vid den tidpunkten inte var så pass lärda i datoranvändandet lämnade de över det material som de hade till en grupp som kunde sätta ihop materialet och lägg ut det på en respektive hemsida. Materialet bestod av en planering hur de ville att det skulle vara uppbyggt på deras hemsida, vilka kort som skulle synas, vad det skulle stå skrivet osv.

Pedagogerna informerade om projektet för föräldrarna, vad syftet var, hur det skulle gå till osv. Gensvaret var bra men samtidigt kom diskussionen om den etiska frågan upp. Alla föräldrar ville inte att deras barns bilder skulle publiceras på hemsidan och så blev det inte heller. I och med den diskussionen blev pedagogerna medvetna om ytterligare ett problem som kan uppstå i arbetet med digitaliseringen.

Vid ett tillfälle blev alla pedagoger erbjudna en workshop som skulle hållas av den amerikanska forskaren Helen Barrett som är expert på program som handlar om digital portfolio (se tidigare avsnitt). Under dagen fick de en genomgång hur man kan bygga upp en hemsida och hur man fortsätter att uppdatera den osv.

Det fjärde steget i projektet innebar att de digitala portfolierna skulle skapas och börja användas. När de hade nått detta stadium hade de olika förskolorna och skolorna hunnit arbeta fram en detaljerad beskrivning av hur de ville att deras digitala portfolier skulle se ut. Fortlöpande under portfolions uppkomst så fortsatte pedagogerna att träffas och diskutera och utvärdera. De fortsatte även med kommunikationen via e-post, allt för att inte tappa något i sina nyfunna kompetenser.

Eftersom projektet hade tagit flera terminer att bygga upp hade personalgrupperna förändrats hela tiden, personal hade tillkommit och försvunnit. Detta gjorde att vissa förskolor och skolor ibland hade tagit avstånd ifrån projektet under en tid. De kände vid dessa tillfällen att det inte fanns tillräcklig motivation i de nya grupperna, även rädsla och oro.

I det femte steget lades portfolierna ut på Internet och de inblandade parterna fick chans att rådfråga och ge synpunkter till varandra. Det blev ett utbyte av erfarenheter och metoder mm. Vid denna tid gick en allmän förfrågan ut till förskolorna och skolorna om deras fortsatta intresse för projektet. De flesta svarade att de fortfarande var intresserade men att de ville ha mer guidning i den digitala tekniken, de kände sig inte riktigt tillfredställda med det de redan kunde. Under projektets gång tog man hjälp av studenter från universitetet i Jyväskylä som gick in och hade workshops med pedagogerna där de fick genomgångar av vad de ville veta mera om. I utbyte så fick studenterna ta del av projektet och även få reda på pedagogernas utvärderingar osv. Detta gjorde studenterna till sin egen forskning och fick samtidigt hjälpa pedagogerna

Kankaarantas huvudsakliga syfte med projektet var att se den digitala portfolion som en process och se hur den kan skapa unika inlärningsmöjligheter redan hos små barn när det gäller datorer och teknik. Även om hon skriver mycket om just detta kommer hon in på fler viktiga frågor och hon ser att den digitala portfolion kan skapa broar emellan barn i olika åldrar och

barn från olika kulturer. Avhandlingen innehåller tre fallbeskrivningar där hon låter oss följa med tre förskolor resp. skola och deras egen väg i projektet. Hon ser att resultatet blir trots samma material och handledning helt olika. Denna variation beror delvis på personalgruppens förkunskaper, deras motivation men även hur de tolkar den information de får och vad de gör av den. Att portfolierna bli annorlunda betyder i hennes ögon inte att de blir olika kvalitativa, utan bara att det ser ut på olika sätt. I just dessa fallbeskrivningar pågår ett samarbete mellan en förskola och en skola, förskolan spelar teater för skolklassen och skolklassen skriver berättelser till förskolebarnen. Och med hjälp av den digitala tekniken kan de olika verksamheterna dokumentera på sitt sätt och reflektera med barnen och använda materialet i just deras portfolio.

Mycket i projektet handlade om verksamhetens egen digitala portfolio, de berörde barnens individuella portfolio också men i just denna avhandling var det projektets olika processer som stod i centrum.

2.7.6 Olika hjälpmedel för pedagoger

Multimediabyrån har också en förklaring till begreppet digital portfolio på sin hemsida: <http://www.multimedia.skolutveckling.se/> En digital portfolio kan vara en mapp i en dator där varje barn tillsammans med sina pedagoger sparar olika bilder och ljud.

På en förskola i stadsdelen Tynnered i Göteborg får barnen under den fria leken använda sig av datorer. Där kan de spela lek och lär- spel samtidigt som de kan rita bilder som senare kan resultera i bildspel. Arbetet med datorn blir på detta sätt som en naturlig del i barnens vardag. Pedagogerna menar att barnen i sin digitala portfolio själva kan se och höra hur de utvecklats. Vid utvecklingssamtalen är de mycket stolta när de berättar och visar vad de lärt sig sedan sist.

Tillsammans med pedagogerna på avdelningarna gör barnen en portfolio per termin. Varje barn har en mapp där de kan ta ut bilder som visar deras kompisar eller kanske en utflykt de varit på. Utveckling och framsteg dokumenteras med hjälp av scanner, ljudinspelning och digitalkamera. Allt ifrån barnens tankar kring deras vistelse på förskolan till påhittade sagor spelas in. Denna portfolio görs i programmet Power Point och kan se ut på följande sätt:

Bild: 1 (En presentationsportfolio gjord i programmet Power Point)

En förutsättning för att arbetet skall kunna fortskrida i verksamheten är att det finns en dator på varje avdelning och att pedagogerna har någon form av kompetensutveckling på området. Med hjälp av olika program på datorn, får barnen med hjälp av pedagogerna ett hjälpmedel för skapandet. Följande program fann vi på Multimediabyråns hemsida

<http://www.multimedia.skolutveckling.se/scripts/view/frame.asp?i=111393> ,Kid Pix, Hyper Studio och Power Point.

I programmet Kid Pix ritar barnen bilder och skriver små tillhörande texter. Här finns det färdiga bilder, bakgrunder och stämplor som barnen använder när de målar sin bild. När barnen gör en saga skriver man ut den och hänger upp den på väggen. Pedagogerna har också tillgång till digitalkameror för dokumentation.

Bild: 2 (Ritprogrammet Kid Pix)

Ett annat program är Hyper Studio där barn med lite mer datorvana kan sitta och skapa. I detta program finns endast ett fåtal bakgrundsbilder. Barnen får en chans att utifrån sin fantasi arbeta och skapa själv. Barnen får skapa fritt utifrån sin egen idé med hjälp av målade bilder, ljud, animationer, digitalkamera mm. Det kan vara sagor, spel eller en dokumentation av vardagen.

Bild: 3 (Hyper Studio)

Bild: 4 (Kid Smartdator)

Det finns också så kallade Kid Smartdatorer med inlärningsprogram. Dessa datorer är inbyggda som en slags "datormöbel" och har två olika program. Det första är ett matteprogram som heter Mias mattehus för barn på cirka 2 år och ett annat som heter Tittis lekstuga. I Tittis lekstuga behandlas tid, plats och rum och det passar för de äldre barnen från cirka 5 år. Programmen är utformade så att barnen med hjälp av en figur får instruktioner till hur man lär sig. Det

finns också möjlighet att ställa in svårighetsgrad. Då detta beskrivs som ett problemlösarprogram kan detta ses som ett komplement till de mer skapande programmen i Kid Pix och Hyper Studio. Dessa program finns till som tips för lärare och pedagoger som vill ha enkla och lustfyllda idéer till sin undervisning med datorn som hjälpmedel. Anledningen till genomgången av dessa program är att vi vill tydliggöra med vilka medel man kan använda sig av för att göra datoranvändandet till något lustfyllt hos barnen. Det som barnen sitter med vid datorn och framställt under en förmiddag kan redan samma dag sättas upp på väggen eller dramatiseras i form av en teater.

2.7.7 Arbetet med den digitala portfolion

Göran Krok och Maria Lindewald (2003) för en diskussion i sin bok om den digitala portfolion. Nu har man tillgång till digitalkameror, scanner och andra digitala verktyg som gör dokumentationen lättare. Deras diskussion framhäver såväl de positiva som negativa saker som de har upplevt med det digitala. Den största faktorn de tycker är negativ är all tid som pedagogerna måste lägga ner på att lägga in allt arbete som barnen gör i datorn. Att skapa en individuell portfolion till alla barn tar väldigt lång tid och tar tiden överhand så faller hela deras idé med den enkla portfolion. Författarna håller hårt på sin teori om att det är barnen som ska vara med att skapa sin egen portfolion. De tycker att detta skulle vara svårt om man skulle ha en digital portfolion eftersom det i huvudsak är pedagogen som sitter framför datorn. I portfoliomethodiken menar man att det är också barnet som ska ha kontroll över sin egen portfolion när det handlar om vilka som har tillgång och får titta i den. Ligger den på en dator som en fil så kan det enskilda barnet inte veta vilka som tittar i den. Författarna ser på portfolion med granskande ögon och tar upp många saker med den som ur deras synvinkel inte är bra eller är mindre bra.

3 Metod

3.1 Urval

Vi har valt att studera en specifik dokumentationsform, portfolion. Ett av syftena med studien har varit att jämföra detta arbetssätt i olika verksamheter och se likheter och skillnader. Metoden vi har valt för att göra detta kallas fallstudie. Denna metod menar Martyn Descombe (2000:41) är en utmärkt metod när man gör småskaliga undersökningar inom samhällsforskning. ”Fallstudien kännetecknas av att man väljer en specifik undersökningsenhet, ofta förekommer det bara ett eller ett fåtal fall som man undersöker”. Resultatet blir att man belyser det generella genom att titta på det enskilda. Fallstudien låser sig inte till en enda metod, den ger istället utrymme för en kombination av flera metoder. Denna typ av metod ser vi som mest lämpad i vår studie om den digitala portfolion. Vår fallstudie innefattar tre verksamheter, en skola, förskola och en kommunal dagbarnvårdare, förskolan och skolan ligger i samma kommun. Dessa två verksamheter har en gång tillhört samma rektorsområde, så är inte fallet längre utan nu arbetar de var och en för sig.

Studien består av en undersökning där vi analyserar, beskriver och jämför olika pedagogiska verksamheter som använder sig av samma arbetssätt, digital portfolio. Förslagen på verksamheter har vi fått genom sökning på Internet och från samtal med vår handledare. I studien ingår tre olika verksamheter, en förskola, en skola F-6 och en dagbarnvårdare. Förskolan och skolan ligger i samma kommun och har tidigare ingått i samma rektorsområde, vilket inte längre är aktuellt.

Vi har intervjuat en respondent var, från två av verksamheterna, förskolan och dagbarnvårdaren. Från skolan har vi haft kontakt med dennes rektor, och fått tillåtelse att använda material fritt från skolans hemsida <http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/index3.html>

Dessa respondenter blev utvalda på grund av deras specifika arbete med den digitala portfolion. Personerna har för oss en relevant yrkesroll och erfarenhet, de har samtliga hållit på med digital portfolio i ett par år och kan ge oss synpunkter och åsikter vilket var viktigt för oss. Till några respondenter skickades i förväg ett brev med frågorna (se bilaga 1), dock inte alla. Anledningen var att i samråd med vår handledare efter ett antal bortfall avrådde oss från detta. Hon ansåg inte det var av betydelse. Det var samma respondenter som vid ett senare tillfälle tackade nej till intervju.

3.2 Val av undersökningsgrupp

Personerna som har valts ut arbetar konkret med digital portfolio, sökande på Internet har delgett oss olika tips från hemsidor. Vår handledare och genom andra personliga kontakter har också haft en betydande roll. Vi ville ha personer som är involverade i en aktiv verksamhet där portfolio och annan pedagogisk dokumentation förekommer för att undersöka deras syften och exemplifiera konkreta arbetssätt.

3.3 Bortfall

Vi hade för avsikt att studien skulle innefatta fler verksamheter och fler respondenter, vilket tyvärr inte blev fallet på grund av bortfall bland dem som tillfrågades om intervju.

Under processens gång har vi fått många bortfall, detta var då först och främst från förskolor i Partille och Stenungsunds kommun. Vi hade blivit tipsade om att dessa skulle arbeta med digital portfolio, och efter den första kontakten var tagen visade det sig att det inte var digital portfolio det arbetade med utan digital dokumentation. Denna skillnad i vad man avsåg med digital portfolio respektive digital dokumentation upplevdes från de tillfrågade respondenter som så stor att de drog tillbaka sitt intresse av att visa sin verksamhet. Sammanlagt var det fyra pedagoger som arbetade på förskolor som tackade ned Detta bortfall innebar också att vi inte fick tillgång till några observationer, vilket ledde till att vi fick bortse från en planerad undersökningsmetod.

3.4 Intervjuer

Stukat (2005) menar att de vanligaste formerna av intervjuteknik är forskarintervjuer, enkäter, frågeformulär och observationsmetoder. Vi har gjort intervjuer som har varit strukturerade dvs. det har funnits redan i förväg gjorda frågor. (Se bilaga 1). Dessa strukturerade intervjuer har innehållit öppna frågor som har gett plats för följdfrågor. Vi valde denna form i stället för den kvalitativa intervjun när vi hade läst Svedner, Johansson (2006) eftersom vi ville ha samma frågor till alla respondenter. Vi tror att med det inte hade gått att framhålla vårt resultat om vi hade använt oss av olika frågor. En av intervjuerna skedde per telefon då ett möte inte var möjligt. Intervjun bandades inte utan transkriberades direkt efter samtalet. Den andra intervjun bestod av att vi skickade ett formulär med de i förväg skrivna frågorna. Respondenten skrev svaren och skickade tillbaka dem också via e-post. Intervjun med Tollbom är bearbetad eftersom den ursprungligen tillkommit i ett skrivet format och inte spelats in under ett fysiskt möte. Bearbetningen är gjord utifrån de frågor som ställts (se bilaga 1) och som skickades via e-post. Tollboms svar på frågorna har här bearbetats något till en berättande form.

Från början var syftet att vi själva skulle träffat Christina och få en inblick i verksamheten. Dessvärre kunde vi inte träffa henne personligen då hon och hennes dagbarn insjuknade. Dock hade vi en fungerande och öppen dialog via e-post som medförde att hon kunde besvara våra intervjufrågor. Vi fick hennes medgivande till att använda och referera till en artikel från Multimediabyrån där hon och hennes verksamhet har blivit representerad. <http://www.multimedia.skolutveckling.se/scripts/view/frame.asp?i=136262&t=135448>

Denna intervjuform kan vara missvisande eftersom vi som författare och intervjuare tolkar det skrivna ordet. Detta är vi medvetna om när vi har läst svaren och analyserat dessa.

3.5 Etik

Johansson; Svedner (2006:29) beskriver etiken i ett sådan här studie som viktig. Detta tog vi till oss och vi vill understryka att exemplen på den digitala portfolion som finns i studien är just exempel. Det finns ingen som helst koppling till någon enskild elev. Bilderna från Ekenässkolan finns som offentliga dokument på deras hemsida <http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/index3.html> I samband med intervjuerna har vi försökt att vara raka och öppna med syftet av vår studie och har fått medgivande av respondenterna för publicering. Vi har fått tillåtelse av Ekenässkolans att publicera skolans material som förekommer på deras hemsida i vår studie.

3.6 Textanalys

I Sverige är den digitala portfolion fortfarande i ett forskningsstadium där det inte finns så mycket förankrad litteratur. Det är ett begränsat område där särskilda utvecklade idéer har anammats av pedagoger och lärare inom förskola och skola.

Syftet med detta arbete var från början att studera digital portfolio i förskoleverksamheten och genom läroplanen för förskolan Lpfö 98 och andra texter som berörde ämnet i förskolan. Under processen med många bortfall hos respondenter bestämde vi oss att bredda undersökningen genom att undersöka digital portfolio i skola och inte enbart i förskola. Detta medförde att vi fick ta del av och analysera det som står att läsa i läroplanen för skolan

Lpo 94. Förutom läroplaner har vi också tittat på andra texter som handlar om digital portfolio. Texterna har varit ifrån olika forskare i ämnet, kurslitteratur och avhandlingar, samt från Internet och verksamheter som jobbar med digital portfolio. Vi har granskat texterna på olika sätt beroende på vart vi har hittat dem. Delvis har vi jämfört texter med varandra. Vi ville hitta likheter och skillnader i de olika läroplanerna, och i den övriga texterna. Vi ville titta på hur digital portfolio kan beskrivas, arbetas med och följas upp. Analysen vi använt oss är en textanalys. Bilderna som förekommer i arbetet har vi inte analyserat utan de har fått förstärka resultatet.

3.7 Studiens tillförlitlighet

Valet av metod var från början att kombinera olika metoder. Efter att fått så många bortfall fanns ingen möjlighet att göra de observationer som planerats, något som kan påverka studiens tillförlitlighet negativt. Vi har inte fått se en digital portfolio med egna ögon istället har arbetet runt omkring blivit förklarat för oss genom intervjuerna. Detta har till största del berott på etiska och integritetsfrågor vad gäller elevens egen portfolio. Det är med hjälp av information och länkar på Internet, samt med litteratur och olika reportage ifrån tidskrifter som vi hoppas ge en så klar bild av digital portfolio är som är möjligt i en studie av denna omfattning. Studien har en tillförlitlighet genom att våra respondenter har en erfarenhet av det vi undersöker och att de ger en korrekt bild av sitt arbete.

Vi hoppas att de metoder har valts är de bäst lämpade för dessa studier, utifrån det som blev möjligt för oss att undersöka. Dock tror vi att arbetet blivit ännu mer tillförlitligt om vi hade fått genomföra våra planerade observationer. Vi har haft som syfte att hitta bra och relevant litteratur för att kunna skapa en bra bild av vad portfolio är och dess historia och ursprung. Vi menar att det är viktigt att läsaren får ta del av historiken bakom portföljmetodiken och hur den har sett ut. Litteraturen som använts har varit relativt ny, vilket gör att informationen känns högst relevant och tillförlitlig. Vi tyckte i början av processen att vi inte fick tag i tillräckligt med litteratur i form av böcker för att få en bra bild över ämnet. Detta ändrade sig under processen och som tidigare nämnt så hoppas vi att det nu har det. Vi hittade bra litteratur och information på Internet i form av Multimediabyrån och Myndigheten för skolutveckling. För att kunna få en så bra bild som möjligt har vi försökt att kombinera dessa olika informationskällor till en helhet. Vi vill understryka att vårt val av såväl litteratur och undersökningsmetoder är enligt oss skribenter det bästa utefter de förutsättningar vi har haft i form av tid, tillgång till litteratur mm.

4. Resultat

4.1 Intervju med Christina Tollbom

Genom vårt sökande på Multimediabyrån kom vi i kontakt med en av 35 aktiva dagbarnvårdare i Partille kommun. Christina Tollbom arbetar i nätverk med sina kollegor, fyra personer i varje grupp. I Partille kommun vill man ha ett nära samarbete med friluftsförbundet, vilket har resulterat i att de fyra i gruppen träffas så gott som varje dag för att göra utflykter tillsammans. På detta sätt får barnen träna sig i att vistas i större grupper. En dag i veckan har de fyra dagbarnvårdarna tillgång till en lokal där de har tillgång till datorer och annan utrustning som gör det möjligt att arbeta med den digitala portfolien. Arbetet sker alltid i samspel med barnen och ter sig i former så som intervjuer mm.

Några av Tollboms skrivna svar har valts ut specifikt och presenteras här som belysande citat. Denna bearbetning har dock inte inneburit en förändring av innebörden av Tollboms egna åsikter och synpunkter.

På frågan vad digital portfolio innebär menar Tollbom att det innebär en helhetsbild av barnens utveckling, reflektioner kring sitt eget lärande, att ge barnen möjlighet att följa och dokumentera sin egen utveckling. Hon arbetade redan med mappportfolio men ville komplettera med digital portfolio till varje barn. Den digitala portfolien lyfter även fram fin/grovmotoriken samt talet. Hon tar bilder, intervjuar och filmar barnen i olika situationer under den tid de är hos henne. Vidare använder dom i gruppen scanner för att lägga in barnens teckningar i portfolien.

Arbetsgruppen använder oss av dataprogrammet "Digital Portfolio". Alla barn har varsin mapp sparad där. För att konkretisera vad som skall vara med i portfolien har finns olika rubriker som barnens bilder och arbeten "sortera in under". Dessa visar vad barnet kan och i vilka sammanhang det har utvecklats (Var, när och hur det lärde sig). Följande rubriker finns i barnens digitala portfolien:

- Vem är jag?
- Vad kan och gör jag?
- Vad gör vi tillsammans? (Grupper jag ingår i t.ex.Dbv grupp, Mulle fam. m.m)
- Vad jag tycker och känner

Syftet med den digitala portfolien är att ge barnen möjlighet att följa och dokumentera sin egen utveckling menar Tollbom. Hon använder den digitala portfolien vid utvecklingssamtal, för att på ett konkret sett visa utvecklingen för både barnen och föräldrarna. Syftet är även att i arbetslaget kompetensutveckla sig själva.

Allting började med ITIF vårterminen 2004, då de kommunala dagbarnvårdarna i Partille blev indelade i grupper. De gjorde ett studiebesök på Multimediabyrån för att prova olika datorprogram som handlade om digital portfolio. Vid tre tillfällen deltog de också i seminarier samt fick handledning ca: 5 gånger i den nya datatekniken.

"Barnen har fått mer insikt i sin lärandeprocess."

Vi ville veta vilka för och nackdelar hon fann i arbetet med den digitala portfolion. På detta svarade hon att barnen har fått mer insikt i sin lärandeprocess. Det har blivit mer tydligt för de som är verksamma dagbarnvårdare, var varje barn befinner sig i sin utveckling och sitt lärande. Det blir mer intresseväckande för föräldrarna som både kan höra och se vad deras barn lär sig och hur de tänker i ett annat sammanhang än i familjens. Det enda negativa Tollbom finner med den digitala portfolion är de personer som inte kan eller vill ta till sig den digitala tekniken.

4.2 Intervju med Marie Sandin Olsson

På grund av sjukdom uteblev vårt studiebesök på Trollbackens förskola, istället fick vi en telefonintervju med Marie.

Intervjun med Marie Sandin- Olsson som är förskollärare på Trollbackens förskola gjordes via telefon. Vi resonerade kring begreppet digital portfolio och hur verksamheten såg ut för tillfället på Trollbackens förskola. Jag hade frågorna framför mig, det blev ett löpande samtal där jag ställde några frågor. Det mesta berättade hon fritt. Förskolan är relativt nystartad och är ca fyra och ett halvt år. På hela förskolan finns det 52 barn placerade på tre avdelningar.

Det digitala arbetet hade börjat år 2003 då Ekenässkolan och Trollbackens förskola ingick i samma rektorsområde, så är ej fallet idag. Rektorn på skolan ingick då i ett projekt som handlade just om digital teknik i skolan, hon planerade även att förskolan skulle ta till sig detta. Hon skaffade all utrustning som krävdes och den finns idag på förskolan och används regelbundet. Marie menar att det digitala arbetet i dagsläget är mer ett samlande och inte en portfolio. De arbetar med det digitala jämsides med den vanliga fysiska portfolion. Hon anser att båda formerna fyller en viktig funktion och hon föredrar att jobba med båda två.

I samband med uppstarten av den digitala portfolion 2003 så skapades det färdiga rubriker i barnens mappar. Exempel på rubriker är:

Jag själv, motorisk utveckling, språklig utveckling m.fl. I dagsläget lägger de in bilder under mapparna och finns tid så skriver de en kort mening till bilderna.

Marie känner att tiden inte räcker till för tillfället att jobba så mycket som både hon och sina kollegor önskar. Hon menar att utrustning, vilja och motivation finns men tiden är för knapp. När projektet startade så höll det på med arbetet tull fullt men efterhand så växte barngrupperna och tiden minskades samtidigt som personalgruppen förändrades och alla inte genomgått fortbildningen. Syftet med den digitala portfolion är att den ska följa med upp i skolan och då är det viktigt att hela förskolan jobbar på samma sätt med portfolion.

Förutom att det finns datorer, digitalkameror och en scanner så finns det tillgång till att spela in barnens tal på band, vilket Marie tycker är ett jättebra sätt för barnen att följa sin egen utveckling. De kan höra sig själva när de var mindre och inte pratade lika rent som de kanske gör när de blir äldre. Detta försöker personalen göra en gång per termin och spara i den digitala mappen. Barnen kan också sitta vid datorn och rita och spela, och önskar barnen så hjälper personalen dem att göra bildspel av sina bilder.

Marie berättade att för ett antal år sedan så hade den dåvarande barngruppen gjort en saga på datorn då de hade gjort egna teckningar och spelat in eget ljud till, denna saga finns kvar på förskolan och spelas upp ibland för de nya barnen.

År 2007 är planerna att varje förälder på förskolan skall få ett eget konto i programmet fronter som för närvarande finns på Ekenässkolan. Där är det meningen att föräldrar ska kunna gå in och titta på sitt/sina barns digitala mappar men också kunna läsa information från förskolan i form av teman, mat mm.

Än så länge är inte barnen med och väljer ut materialet till de digitala mapparna utan detta görs enbart av personalen. Däremot så är det med att plocka ut saker till sin fysiska portfolio. Detta är en av anledningarna till att Marie inte kallar den digitala mappen för portfolio eftersom den ska styras av barnens egna mål och det gör den inte i dagsläget.

4.3 Portfolio på Ekenässkolan

På denna skola <http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/index3.html> har de också ett antal bilder för att visa vad en digital portfolio kan innehålla här är några bilder

Bild: 5 (mallen för arbetet med den digitala portfolion på Ekenässkolan)

<u>Bakgrund</u>	<u>Vad är portfolio?</u>	<u>Varför portfolio?</u>	<u>eller manuell</u>
<u>Elevportfolio</u>	<u>Arbeta med mål</u>	<u>Reflektion</u>	<u>Utvecklingssamtal</u>
<u>Utbildning</u>	<u>Utrustning</u>	<u>Mer information</u>	

På Ekenässkolan i Stenungsund påbörjades under läsåret 1997/98 ett arbetssätt för att dokumentera elevernas utveckling med hjälp av digital teknik. Med hjälp av en utrustning i form av digitalkamera och dator som redan fanns på skolan såg man möjligheter. Arbetslaget sökte medel från KK-stiftelsen³ Mellan dialog förskola och skola fanns en i uppföljningsarbetet med den digitala portfolion. På grund av omorganisationer i kommunen ingår inte förskolan och skolan fortfarande i samma rektorsområde, samarbetet har slutat men var och en av verksamheterna jobbar vidare på sitt sätt. Genom en fungerade kommunikation

³ KK stiftelsen: Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling. Dessa arbetar för att främja IT- utvecklingen samt att göra satsningen på utbildningsväsendet.

verksamheterna emellan kan skolan lättare följa upp där förskolan avslutade. Barnen har allt sedan de gick i förskolan t.o.m. årskurs 6 mappar på datorn där deras dokumentation sparas. Upplägget på rubrikerna för dessa mappar ser lite olika ut dock har vi fått tillåtelse att visa en elevs mapp från årskurs 5.

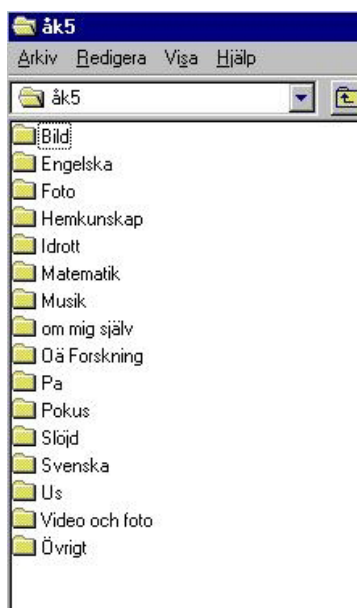

Bild: 6 (den digitala mapp som varje elev på Ekenässkolan sparar sina arbeten i)

Bild: 7 (foto slöjd)

Bild: 8 (scannad bild)

Med hjälp av ett programmet MultiMediaLab kan eleverna göra en presentationsportfolio som kan se ut såhär:

Bild: 9 (såhär kan en presentationsportfolio se ut på Ekenässkolan)

Läroplanen Lpo94

På Ekenässkolan betonas det egna ansvaret hos eleven som en viktig del. Det skall ta ansvar för sina studier och därmed sitt lärande. I läroplanen står följande om elevernas eget ansvar... Barnen ställer upp egna mål för sitt kunskapsutvecklande och arbetar mot dessa. För att eleven skall få en övergripande bild av sin kunskapsprocess och ett eget kunnande är det viktigt för dem att kunna granska, värdera och reflektera över arbetet. Dokumentationen kräver en struktur vilket ger eleven möjlighet att se sina framsteg i lärandet. På detta sätt ser alltså eleven vilka mål de nått upp till samt vilka starka eller svaga sidor som finns.

På Ekenässkolan menar man att med hjälp av portfolion och dess metodik kan här finnas ett användbart instrument som kan vägleda elever att klarare nå fram till de mål de själva bestämt. <http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/index3.html>

Vidare menar de att genom att i skolan arbeta med att stödja varje elev och hitta dess starka sidor och dess talanger stärker man varje enskilds individ egenart. Något som också betonas i läroplanen Lpo94 är att en av skolans viktigaste uppgifter är "att låta varje enskild elev finna sin unika egenart". Skolan försöker finna strategier som mer fokuserar på elevens starka sidor än tvärtom vilket synliggörs genom dokumentation detta i sin tur är en förutsättning för att eleverna ska ta personligt ansvar för sitt lärande och deras arbete i skolan.

Samtidigt som eleven får möjlighet till att ta ett eget ansvar för sitt lärande och utveckling får de också helhetssyn över skolarbetet. I Lpo94 står följande att läsa huruvida eleven med hjälp av sin lärare kan få en överblick och reflektera över det som görs i skolan. Ekenässkolan citerar Lpo94 på sin hemsida.

"Med hjälp av läraren kan eleven lära sig att granska, reflektera och utvärdera sina arbeten."

På Ekenässkolan får barnen redan i förskoleklassen träna sig på att reflektera över sina arbeten och andra aktiviteter. I förlängningen ger det möjlighet för eleven att börja reflektera över sitt lärande och ta ansvar.

Som vi nämnt tidigare om barnens digitala portfolio i förskolan finns också elevernas skolarbeten på Ekenässkolan bevarade i en mapp på datorn eller på en CD-rom. Här finns arbeten som eleverna är stolta över, allt ifrån berättelser och inläsningar till reflektioner och tankar kring arbetes gång. Genom att bidra med lärdomar från skolan och komplettera dessa med saker de lärt sig på fritiden kan eleverna se dess utveckling både kunskapsmässigt och socialt.

Efter att ha lämnat skolan är förhoppningarna med den inbrända CD-romskivan att kunna använda den också i högstadiet och på gymnasiet. Kanske kan man i framtiden nå visionen att ha hela sin skolhistoria på skivan.

4.3.1 Fördelar

På Ekenässkolan ser man den digitala portfolion som en chans att spegla utveckling över en längre tid, denna är inte statisk utan förändras alltifrån barnet börjar förskolan till dess att det avslutat sin gymnasieutbildning.

Inom den digitala tekniken finns idag många olika hjälpmedel för att dokumentera. Dessa kan vara scanner, ljudinspelare och kamera. Arbeten som eleverna gjort såsom collage, väggtidningar, modeller mm fotograferas och läggs i den digitala mappen på datorn. Också de arbeten som ofta kommer i skymundan, exempelvis kreativa alster dokumenteras och blir en del av det innehåll i portfolion. Detta är av stor vikt då många elever är unika och har olika former av begåvningar.

4.3.2 Nackdelar

Också i skolan har lärarna samlat elevens alster i pärmar eller mappar och liknande förskolan har det blivit en slags manuell portfolio. Lärarna ser många nackdelar med denna otympliga pärm som med tiden är omöjlig att handskas med och material ramlar ut så fort man försöker öppna eller stänga den. Dessutom vill både lärare och elev visa en utveckling som sträcker sig över en längre tid. En annan nackdel med den manuella portfolion verkar vara att det bara samlas material men inte till något syfte eller mål vissa ämnen som idrott och slöjd finns inte representerade.

4.3.3 Individuella mål och kunskapsmål

Vad vill du lära dig? Detta är en fråga som barnen redan som sexåringar får börja reflektera över. Personliga mål där de ofta i den åldern är konkreta och praktiska. Exempel på deras mål skulle kunna vara att väva, bygga höga torn eller snickra. På Trollbackens förskola där vår respondent, Marie Sandin- Olsson arbetar fanns vid tillfället som denna bild togs ett

samarbete med Ekenässkolan. På förskolan formulerade barnet sitt första mål på ett litet löv som sedan sätts upp på väggen bredvid ett självporträtt av barnet. Löven och självporträtten kan se ut som följer:

Bild: 10

(Lövet till vänster: Jag vill lära mig bygga höga torn med kaplastavar)

(Lövet till höger: Jag vill lära mig rita fina paddor)

På Ekenässkolans hemsida <http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/index3.html> beskriver de hur arbetet med den digitala portfolion kan se ut. Under en samling i klassen läser barnens mål upp där alla barnen delger varandra sina idéer. Under ett tillfälle då barnen har "eget arbete" finns det tid för dem att jobba mot målen. Pedagogerna dokumenterar detta arbete med kamera och scanner. Slutligen avslutas arbetet med en reflektion från barnens sida och nya mål sätts upp. Då barnen börjar år ett och två utökas arbetet med mål. Under denna tid blir de allt mer inriktade på kunskapsmål som varvas med personliga mål.

Genom att eleverna får en chans att sätta sina egna mål och ansvarstagande ökar engagemanget för det egna lärandet. I portföljen dokumenteras elevernas mål och hur de skall fullfölja dessa. På Ekenässkolan har personalen under läsåret 99- 00 genomfört ett arbete som har innefattat att formulera om skolans kunskapsmål i olika ämnen så att de görs lättförståeliga. Eleverna kan då förstå vad skolan vill att de skall lära sig. Slutligen kan målen presenteras i portfolion och eleven får i uppgift att beskriva hur de uppnår sina mål och hur dokumentationen av detta skall göras.

Något som genomsyrar arbetet i förskolan och skolan är den egna reflektionen över vad som åstadkommit. I förskoleklassen på Ekenässkolan får barnen formulera "Brevet till mig" som kan se ut på följande sätt:

Hej!

Nu har jag gått ett år i Grön A.
Jag har lärt mig att påta på fingrarna.
Jag kan arbeta vid datorn.
Jag kan räkna till 100.
Jag kan alfabetet.
Ibland frågar jag fröken hur man ska göra.
Ibland förklarar jag för andra barn hur man ska göra.
Jag har bra minne.
Jag gillar matte och att vara ute och åka rollerblades.

Emil
Ekenässkolan

Läraren frågade:
Vad har du lärt dig?
Hur lär du dig?
Vad tycker du varit roligast?

På detta sätt får eleverna med egna ord beskriva vad och hur de lärt sig under läsåret.

Då de yngre barnen skriver brevet till mig reflekterar de äldre med en annan teknik där de med reflekterande bildtexter skildrar vad som varit svårt eller lätt samt vad de vill lära mer.

Den digitala portfolions vision är att sträcka sig över flera år vilket medför att eleven kan jämföra arbeten från olika år. Att kunna göra en inspelning av sig själv i svenska synliggör på ett helt annat sätt för eleven vad som kan förbättras i exempelvis uttal.

Då en termin gått mot sitt slut och kurserna avslutas får eleven chans att utvärdera denna. Vad har varit svårt, lätt, vad har eleven i fråga lärt sig. Utvecklingssamtal görs också, där eleven förbereder sig genom att besvara ett antal frågor gällande sin kunskapsmässiga och sociala utveckling.

4.3.4 Utvecklingssamtal

Med portfolion som ett hjälpmedel ges också i skolan föräldrarna möjlighet att se barnens vardag i skolan. Arbetslaget på den skolan vi nu redogjort för har sedan många år erfarenheter och kunskap om elevledda samtal. Dessa görs med elever i alla åldrar och med portfolion till hands känner de en trygghet och samtalet får en positiv karaktär. Då portfolion lyfter de starka sidorna känner både elev och föräldrar stolthet. Genom att synliggöra för föräldrarna hur eleven upplever skolan att det finns ett ökat intresse av barnets utveckling.

För att förtydliga hur utvecklingssamtalen går till beskriver Ekenässkolan <http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/utveck.html> de tre steg som går igenom. Inledningsvis får eleven svara på några frågor som de sedan för ned på papper. De yngre barnen får frågorna ställda till sig ifrån sin pedagog. Steg två är den del där målen skrivs under närvaro av elev och lärare, de kommer också överens om hur dessa mål ska nås. I det slutgiltiga steget träffas elev, föräldrar och lärare. Eleven delger då med ett visst stöd från sin lärare vad han/hon har lärt sig i skolan och vad dess personliga såsom kunskapsmål kommer att vara. Då samtalet är avslutat visar eleven upp sin portfolio för sina föräldrar.

4.4 Olika arbetssätt men samma syfte

I de ovan nämnda verksamheterna framkommer vissa likheter med arbetet kring den digitala portfolion. Båda är överens om att arbetet måste utgå ifrån barnens egna mål utveckling och lärandeprocess. Med dessa syften som grund arbetar verksamheterna på olika sätt oavsett ålder på barnen. Arbetet med portfolion skall utgå ifrån barnets egna tankar vilket gör att barnet automatiskt får mer inflytande, barnet får mer ansvar och får en överskådlig bild av sin egen utveckling.

4.5 Digital portfolio - ett nytt fenomen?

Digital portfolio är ett begrepp som har funnits sedan datorernas intrång i skolan, ändå är dessa projekt i skolan och förskolan relativt nya. Det är inte många som har hållit på längre än 2000 talets början.

Någonting som är viktigt att vara införstådd med är att skapandet av en digital portfolio både är tidskrävande samtidigt som mycket och noggrann planering krävs. Med en grundlig planering kan portfolion hållas enkel och kortfattad till barnens fördel.

4.6 Skillnad mellan digital och traditionell portfoliopärm?

Den digitala portfolion står kontrast till den traditionella portfoliopärmen då den fysiska aspekten försvinner. Åsikterna skiljer sig åt hos dem som jobbar med de yngre barnen där man tycker att pärmen och barnens tillgång till den betyder trygghet för barnen. Denna trygghet försvinner i samband med den digitala portfolion menar förskollärare Marie Sandin Olsson. Hon ser helst att barnen har tillgång både till en pärm samtidigt som den digitala portfolion finns nära till hands. Hon ser fördelarna med den digitala portfolion där man kan dokumentera fler sidor av barnens utveckling som t.ex. talet. Samtidigt kan hon se svårigheter för de mindre barnen att själva använda sig av datorn. Enligt Marie är det ultimata att ha en av varje för dokumentation men dessvärre saknas tid för detta. Hos Tollbom förekommer enbart dokumentation i digital form då hon ser fler fördelar än nackdelar. I hennes barngrupp är barnantalet lägre vilket bidrar till att tiden räcker mer än väl för varje barns intresse. Användningen av inspelningar för att dokumentera barnens tal och -läsutveckling är något som har blivit den största förändringen när man har börjat med digital portfolio. Vi har hört att detta förekommer hos våra respondenter dessa menar att det är något som både är lustfyllt och utvecklande både för barnen såväl som pedagogerna.

4.7 Både pedagoger och barn ser sin egen utveckling

Själva portfoliomethodiken kan ses som utvecklande även hos pedagoger som jobbar med det. Att digitalisera portfolion har bidragit till en ännu större utveckling genom att de får kompetens inom IT. Dock har vi hört att det finns pedagoger som är lite rädda för den nya tekniken men ser samtidigt de positiva följderna detta enligt Tollbom..

Pedagoger i alla verksamheterna får en chans till egen reflektion och utvärdering av sitt eget arbete, även i arbetslaget kan man få en utmärkt stund att se sitt arbete ur större perspektiv än vad man hade gjort utan portfolio. Jobbar man utifrån portfoliomethodiken så ska man ha en stor och vid syn på barns kunskap, hur de lär, vad de lär och varför de lär då de lär sig.

5. Slutdiskussion

5.1 Metoddiskussion

Vi valde att göra en fallstudie där vi undersökte vissa enskilda fall. I vår studie var dessa fall olika pedagogiska verksamheter. Fallstudien kände vi passade oss bäst med tanke på de enskilda fallen. Även Martyn Descombe framhåller fallstudien som metod i en sådan här undersökning. Vårt syfte var att försöka ge en bild av hur digital portfolio kan se ut och ser ut i olika verksamheter. Med all den relevanta litteratur som har använts i denna studie i samband med fallbeskrivningarna tycker vi att resultatet har visat just det. Studien tycker vi presenteras på ett sakligt och ärligt sätt, all information som finns med är noggrant genomgången. På grund av sjukdom försvann två studiebesök, dock fick vi göra två intervjuer på annat sätt och detta anser vi vara bra ändå. Med hjälp av bilderna som finns tillgängliga på Ekenässkolans hemsida har denna studie kunnat erbjuda en bättre bild av arbetet med den digitala portfolion, än om vi bara hade beskrivit det med ord. Bilderna har varit en utav de avgörande faktorerna för denna studies relevans. Eftersom vi kommer att publicera denna studie så kommer den att finnas tillgänglig för dem som är intresserade av att veta mer om ämnet. Möts man av konkreta bilder om hur detta specifika arbetssätt kan utformas så tror vi att det är fler som kommer att vilja ta sig an det, och det är en önskan hos oss att fler tar till sig den digitala portfolion. Vi kan hålla med Bern, Fröjd och Torén(2001) då de betonar vikten av att den digitala portfolion är ett bra verktyg för att ge en övergripande bild av barnets lärande och utveckling.

De flesta bortfall skedde i början av processen, det var i samband med den första respondentkontakten. Som nämnts tidigare så drog s intresset tillbaka efter att respondenterna uppgett att det inte arbetade med det som vi ville undersöka.

De menade att de arbetade med digital dokumentation och inte digital portfolio, vilket var det vi ville undersöka. Det hade varit högst intressant att få se deras verksamhet och få diskutera mera om vart de ansåg den linjen gå. För studiens syfte hade det också varit intressant, eftersom det var det som vi ville undersöka, likheter och skillnader. Vi har inga som helst belegg för att säga att det är så men det var de frågor och funderingar som väcktes hos oss nu i efterhand.

5.2 Inspiration och tillgänglighet

För att arbetet med den digitala portfolion i förskolan skall kunna påbörjas krävs både tid och engagemang. Efter en snabb sökning på Internet och Multimediabyrån har vi fått erfara flera möjligheter till gratis handledning. Detta tror vi kan vara en inspirationskälla för de pedagoger och lärare som jättegärna vill veta mer om digital portfolio. Tittar de på dessa hemsidor så får de läsa om alla program och idéer som finns och kanske kan ta ett avgörande beslut om huruvida de ska använda sig av det. Med ledningens hjälp och relevant kompetensutveckling kan lärarlaget få kunskap på området.

Problem som kan uppstå är att verksamheten inte har pengar till att erbjuda personalen den tid som krävs för all planering innan, ett så pass stort projekt kräver mycket förarbete. Uppstartandet måste få ta tid samtidigt som lärare och pedagoger bör få tid till att reflektera över sina egna lärandeprocesser inom den digitala tekniken. Detta kan också Kankaaranta

intyga efter sin avhandling om digital portfolio som process. När verksamheter startar upp ett arbete som t.ex. digital portfolio så måste det finnas utrymme för olika kompetenser inom lärarlaget, alla har inte datorn som hobby utan behöver längre tid på sig för att lära sig. Här kommer man till ett ämne som kanske inte är lika lättarbetade i alla arbetslag. Är alla lika intresserade av att jobba med digital portfolio? Om så är fallet varför/varför inte? Som har framkommit tidigare i studien så kan det finnas en rädsla hos vissa människor om att använda teknik och lära sig något nytt. Hur ska man tackla detta i en verksamhet? Eftersom vi båda alltid har levt med datorn i våra hem som en naturlig del av uppväxten kan vi kanske inte förstå den rädslan som kan finnas. Även om vi själva inte alltid behärskar alla funktioner i datorprogram så tror vi ändå att vår inställning till att lära oss inte är något problem.

Vi vill gärna uttrycka vår åsikt om att detta enligt oss inte alls behöver vara något problem, utan att det kan ses som en arbetsfördelning där olika pedagoger tar olika ansvar. För att detta ska kunna fungera får de "rädda" vara beredda på att ta mer ansvar på annat håll, kanske ta på sig ansvaret helt för leksakerna utomhus osv.

5.3 Relevans för läraryrket

Relevansen mellan den digitala portfolion och lärare/pedagoger ligger i sambandet med läroplanerna. I detta arbete har vi framhävt läroplanen för förskolan och läroplanen för grundskolan. Gemensamt för de båda läroplanerna är att de ska synliggöra barnets utveckling och läroprocess för dem själva. För att konkretisera lärandet kan man ha den digitala portfolion som ett hjälpmedel och verktyg. Den ska också hålla samma nivå såväl i förskolan som i skolan, vilket inte måste betyda att de ser ut på samma sätt eller att tillvägagångssättet är identiskt. Ser man portfolion i ett större och öppnare perspektiv så handlar det om skolutveckling såväl som barns utveckling. Dokumenteras det digitalt så visar verksamheten att den följer samhällets takt i utvecklingen. Vi liksom Krok och Lindewald (2003) vill framhålla den digitala portfolion som ett verktyg att nå de mål i läroplanerna som handlar om barnens mål att kunna reflektera och se sitt eget lärande. Efter att ha sett bilderna från elevernas portfolier på Ekenässkolans hemsida så förstår vi att den digitala portfolion kanske är ett verktyg för att lyckas med detta.

5.4 Datorn i barnens vardag

På Trollbackens förskola får barnen använda datorn i den fria leken, där kan de spela lek och lär spel samtidigt som de kan rita bilder som senare kan bli ett bildspel. Barnens tillgång till datorn på detta sätt gör att det blir en naturlig del i vardagen. Vi har innan granskat en artikel som handlade om en förskola i Tynnered, Göteborg som arbetade på liknande sätt med att låta barnen arbeta med datorn. Detta hjälpmedel finns nu alltmer i hemmet, vilket gör att barnen har lättare att tillägna sig de kunskaper som krävs för att utvecklas.

5.5Handledning

Både respondenter och tidigare forskning och litteratur har allt och alla sagt samma sak, att handledning och kompetensutveckling är viktigt och nödvändigt för att arbetet ska kunna fungera. Programmen som finns för datorerna är ibland komplicerade och det tar ett tag att lära sig dem, däremot behöver inte alla mycket handledning. Allt hänger på hur datorvan man är från början.

Efter att ha sökt på Internet hittade vi många alternativ på handledning, de flesta är dessutom kostnadsfria och relativt enkla att förstå. Oavsett vilken ålder på barn man jobbar med finns det material och tips att tillgå. Handledningen kan göras i olika slag allt från datorprogram till kurser. Du kan också välja i vilken takt du vill lära dig och du kan välja om du vill att det sker i ditt arbetslag eller om du vill ha personlig handledning. Våra respondenter har fått sin kompetensutveckling på området via sin kommun vilket kan vara det vanligaste förekommande sättet.

5.6 Arbetets utformning

Arbetet med den digitala portfolion ser olika ut, tar olika mycket tid. Detta beror på olika orsaker såsom barnantal, deras ålder, tid och tillgång till utrustning. Vi har undersökt olika verksamheter och sett att de lägger upp arbetet på olika sätt och disponerar även tiden på olika sätt. Detta är givetvis på grund av att verksamheterna ser olika ut och pedagoger har olika möjligheter på de olika ställena. Däremot så har engagemanget varit lika stort hos dem vi pratat med. Engagemang och motivation är också en förutsättning för att arbetet med den digitala portfolion ska utvecklas hela tiden.

Att arbeta utifrån portfolio innebär att barnen ser och förstår sin egen utveckling. Detta görs på bästa sätt genom att bygga upp portfolioerna på ett enkelt sätt. Rubrikerna bör vara korta men lättförståliga menar Krok och Lindewald (2003), detta gäller både den traditionella portfoliojärmen och den digitala portfolion.

5.7 Förståelse för digital portfolio

Nu när vårt arbete börjar närma sig slutet har vi som skribenter fått en större syn på både vad digital portfolio är och innebär. Vi hoppas att vi har lyft fram dess syfte och gett en klar bild på vad man som pedagog kan göra om man är intresserad av att arbeta med det. Digital portfolio är tidskrävande och man kan inte arbeta ensam som pedagog med det. Det krävs att hela förskolan arbetar utifrån samma mål och arbetssätt. Syftet med portfolion är att den ska följa barnet genom hela förskolan och skolan och då måste den se någorlunda likadan ut. Att den inte kan se exakt likadan ut kan man inte begära, eftersom människor tolkar information olika och tar till sig den olika. Dock ska alltid syftet vara detsamma. Hur de kan se ut har vi nämnt tidigare, de kan skilja sig åt. Så länge de är gjorda utifrån samma mål så finns det inget rätt eller fel.

Vi anser att dialogen inom arbetslaget är av större vikt än vad vi tidigare erfarit samtidigt som visat intresse från rektorer är av betydande art arbetets gång. Dialogen måste vara öppen och framhålla de styrkor respektive svagheter inom gruppen då det handlar om ny teknik. Även om intresset finns bland de yrkesverksamma pedagogerna kan tilliten till den egna förmågan svika. I en sådan situation är den öppna dialogen viktig för att alla kunskaper och idéer kan komplettera varandra. Bland den äldre generationen pedagoger kan det ibland finnas motstånd och rädsla emot denna form av dokumentation. För dessa måste arbetslaget finnas till som stöd och hjälp. En förändring av arbetsfördelningen inom arbetslaget kan vara en metod för att underlätta. Någon kan ta ett övergripande ansvar för den digitala portfolion och befrias från andra uppgifter. I ett arbetslag handlar det om att ge och ta samtidigt som pedagogerna lär sig av att komplettera varandra. En variation av många kompetenser öppnar möjligheter för utbyte av kunskaper och erfarenheter. Avslutningsvis vill vi poängtera hur viktigt det är att

följa den utveckling som ständigt sker i samhället. Den digitala portfolion utvecklas hela tiden och gör att vi på ett bättre sätt kan synliggöra barnens utveckling. Detta kan leda till att vi i ett tidigare stadium kan finnas där för att stötta och hjälpa dem vidare.

Våra slutsatser med denna studie är delvis att vi har fått konkreta belägg och exempel för att kunna styrka att det är ett bra verktyg i både förskola och skola att använda. Dels för att nå målen i läroplanerna men sedan också att utveckla individen, både eleverna och pedagogerna. Vi anser också att den digitala portfolion är ett bra instrument för att introducera datorn redan för yngre barn. Vi tror att det är viktigt att barn kommer i kontakt med datorn tidigt för att kunna använda den fullt ut i de högre åldrarna. Vi hoppas även att denna studie ger en övergripande bild över vad som finns för hjälpmedel för pedagoger som vill börja arbeta med digital portfolio.

5.8 Digital portfolio i framtiden

Efter våra försök att studera digital portfolio så ser vi att området är en väl genomtänkt idé och att det fungerar i verkligheten. Det svåra för speciellt förskolor verkar vara att sätta ett sådant projekt. Förutom att det kostar mycket pengar att införskaffa all utrustning så krävs det mycket förarbete som planering och kompetensutveckling. Detta tror vi är problem beroende på vilken kommun man befinner sig i. I Partille kommun och i Stenungsund kommun har man bekostat dessa utgifter för verksamheterna, vilket vi skulle tycka vore önskvärt hos fler kommuner. Vi tror att både lärare och vi pedagoger måste bli bättre på att höras som yrkesmänniskor, vi måste ta fram fakta och verkligen visa makthavarna i kommunerna vad vi faktiskt kan göra för barnen och deras utveckling. Vi två kommer att förespråka digital portfolio på våra framtida arbetsplatser för detta är något vi tror på.

6. Referenser

Böcker:

Bern, Kerstin. Frööjd, Dana. & Torén Bellita (2001) *Portföljmetodikens möjligheter*. Ekelunds förlag AB. Värnamo

Dysthe, Olga (red.) 2003. *Dialog samspel och lärande*. Studentlitteratur. Lund

Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur. Lund

Ellmin. Roger(2001). *Portfolio sätt att tänka, lära och arbeta*. Förlagshuset Gothia. Stockholm

Ellmin, Roger, Ellmin, Birgitta (2003). *Att arbeta med portfolio - teori, förhållningssätt och praktik*. Förlagshuset Gothia. Stockholm

Ellmin Roger, Ellmin Birgitta(2005). *Portfolio- att stödja lärandet i en skola för all*. Ekelunds förlag AB. Solna

Hernwall, Patrik (2003) *Barn@com- att växa upp i det nya mediasamhället*. HLS förlag. Stockholm.

Johansson, Ann- Catrin (2000) *Multimedia i förskola och skola*. Ekelunds förlag AB. Solna

Johansson, Bo; Svedner, Per- Olov(2006) *Examensarbete i lärarutbildningen*. Kunskapsförlaget Uppsala AB. Läromedel & utbildning.Uppsala

Krok, Göran, Lindewald, Maria (2003) *Portfolio i förskolan – att komma igång*. Förlagshuset Gothia. Stockholm

Pramling- Samuelsson, Ingrid (1999). *Lärandets grogrund*. Studentlitteratur. Lund

Skolverket. (2003). *Det öppna lärorummet*. Kalmar

Stúkat, Staffan(2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Studentlitteratur. Lund

Internet:

<http://www.google.se>

<http://www.ellmin.se/portfolio>

<http://www.pim.skolutveckling.se>

<http://www.forskolan.se>

<http://www.multimedia.skolutveckling.se/>

<http://62.119.138.156/>

<http://utbildning.stenungsund.se/norr/ekenas/portfolio/index3.html>

<http://electronicportfolios.com/>

www.Skolverket.se

www.lakhota.net/digital_portfolios.htm

Tidskrifter:

Förskolan, lärarförbundet 2004 nr 9

Förskolan, lärarförbundet 2005 nr 3

Bilaga 1

Hej!

Vi är två lärandestuderande som just nu är i det slutgiltiga skedet på vår utbildning. Kursen vi läser är på 10 poäng och heter Människan i världen III. Denna innefattar en C-uppsats där vi i någon form skall delge utomstående människor eller yrkesverksamma pedagoger om ett ämne som vi fattat tycke för. Jag och min medskribent har sedan utbildningens start intresserat oss för den digitala portfolions frammarsch i förskola och skola, vi vill se hur den skiljer sig åt i olika verksamheter och i så fall hur olika former kan te sig. Här nedan följer några frågor som vi sammanställt.

- 1. Vad innebär begreppet digital portfolio för er?**
- 2. Hur kommer det sig att ni har valt att jobba så och hur ser arbetet ut?**
- 3. Hur ser er digitala portfolio ut?**
- 4. Vad är ert syfte med arbetet med den digitala portfolion?**
- 5. När kom ni i kontakt med den digitala portfolion?**
- 6. Har ni fått någon form av handledning i arbetet med den digitala portfolion?**
- 7. Finner ni några för eller nackdelar med detta arbetssätt?**

Tack för din medverkan!

